

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ #29, 2009-02-20

Անցուդարձ

ԴԱԴԱՐԵՑՎԵԼ Է «ՍԱՐԻ ԱՂՋԻԿ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄՈՒԹ ԾԱԼՔԵՐԸ» ՎԱՎԵՐԱԳՐԱԿԱՆԻ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄԸ ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՄ

Դա պատրաստել է կրթության նախարարությանն է ներկայացրել թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբը

ՀԱԿՈՒ ՉԱՔՐՅԱՆ

Վերջերս թուրք մտավորականներն ու հասարակական որոշ կազմակերպություններ բուռն հակազդեցություն էին ցուցաբերում «Սարի աղջիկ. Հայկական հարցի մույթ ծալքերը» վավերագրականին տեսագրված երկու առանձին DVD-ներում, առավել էս դրանց օժանդակ դասընթացի կարգով ցուցադրմանը աշակերտներին երկրի 5-ամյա պետական եւ մասնավոր դպրոցներում: Մինչ հակազդեցությանն անդրադառնալը, նշենք, որ այս DVD-ներից յուրաքանչյուրը 70 րոպեանոց է, թողարկվել են 7 լեզուներով թուրքերեն, ռուսերեն, անգլերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, իսպաներեն եւ արաբերեն, տեսագրություններն արվել են 13 երկրներում, 45 հոգանոց անձնակազմով:

Անկարայի առևտրի պալատի նախագահ Սինան Այգունի հավաստմամբ, որը ներկայումս կալանված է «Էրզենեքոնի» գործով, DVD-ներում ներկայացվող փաստագրությունը «Ցեղասպանության հայկական պնդումներին հակազդելու շատ ազդեցիկ միջոց է. DVD-ները որպես հավելված Եվրոպայում անգլիական «Թայմ», Լեհաստանում Przekroj, իսկ Ռուսաստանում ԺավՖչՌ Ռ ԶսՈրՅՖ հանդեսների միջոցով անվճար բաժանվել են ընթերցողներին»: Նույն եղանակով թուրքիայում բաժանված DVD-ները, չհաշված դպրոցները, շուրջ 600 հազար օրինակ են:

Առաջին DVD-ում զետեղված են, այսպես կոչված, վավերագրականի «Դարաշրջանի արյան վրեժը», «Սպանություններով ձեռք բերված ինքնություն», «Իրողության լուռ վկաները արխիվներ», իսկ 2-րդում «Հրավեր կոտորածներին», «Ճակատագրի միասնությունը», «Վերհիշել բարեկամությունը» բաժինները: Արյունահեղության եւ սպանության տեսարաններով հագեցված այս վավերագրականը պատրաստել է թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբը, ապա ներկայացրել ազգային կրթության նախարարությանը, որպեսզի ապահովի վավերագրականի DVD-ների ցուցադրումը երկրի 5-ամյա դպրոցների աշակերտներին եւ ցուցադրման արդյունքների մասին հաշվետվություն կազմվի:

Գլխավոր շտաբի կարգադրության հիման վրա կրթության նախարարությունը, 2007-ի դեկտեմբերի 4-ից դպրոցներ է առաքել DVD-ները, իսկ 25.06.2008 թվակիր որոշումով հրահանգել է բոլոր վիլայեթների կրթության վարչություններին, որ դիտումների արդյունքների մասին դպրոցներից ստացած հաշվետվությունները, մինչեւ փետրվարի 27-ը ներկայացնեն նախարարության մշակութային բաժին: DVD-ները ձեռքի տակ չունենք: Սակայն «Բիրգյուն» կայքէջից տեղեկանում ենք, որ վավերագրականում Ցեղասպանության թուրքական ժխտողականությունը «հիմնավորելու» համար մեծ տեղ է հատկացվել «Հայերի զոհը դարձած թուրքերի լուսանկարներին, Հայկական հարցը նենգափոխելու, ապա եւս միջազգայնացնելու ֆանատիկ հայ ծայրահեղականների չարանենգ գործունեությանը, ինչպես նաև Անատոլիայում հայկական ազգադավ ապստամբություններին»:

Այս ամենը վերաբերում է վավերագրականի առաջին մասին, իսկ դրա երկրորդ մասը, նույն աղբյուրի վկայությամբ, պատմում է «թուրքերի դեմ հայերի իրագործած արյունահեղ կոտորածներին, սփյուռքահայերի հակաթուրքական միակողմանի գործունեության եւ սպանություններով ազգային ինքնություն ձեռք բերելու հայ ահաբեկիչների (խոսքը ԱՄԱԼԱ-ի մարտիկների մասին է) նկրտումների» մասին: Վերջին բաժնում նկարագրվում է «ցեղասպանության հայկական պնդումների անհիմնությունը», դրանց տրվում է ժխտողականության թուրքական թեզից բխող «արժանավայել» պատասխան, հերքվում է «Թալեաթ փաշային վերագրվող հեռագրերի» իսկությունը, կասկածի տակ է դրվում «Կապույտ գրքի», «Մուսա լեռան 40 օրը» վեպի, Մորզենթաուի եւ ծովակալ Բրիսթոլի զեկուցագրերի բովանդակությունը, թե հայերն են նենգափոխել:

Հարցը, սակայն, հայերին նենգափոխում վերագրելու չարագործությունը չէ, այլ վավերագրականի

ցուցադրումը միաժամանակ Պոլսո հայկական վարժարաններում, քանի որ դրանք մասնավոր դպրոցի կարգավիճակ ունեն Թուրքիայում, ինչպես նաև այն հայ աշակերտները, որոնք հաճախում են թուրքական դպրոց: Դժվար չէ պատկերացնել, թե թուրք աշակերտները վավերագրականը դիտելուց հետո ինչ աչքով են նայել հայ համադասարանցիներին, քանի որ վավերագրականը հագեցած է «հայ ազգայնամուլների սպանած թուրքերի լուսանկարներով», պատմում է այսպես կոչված հայկական դավադրության մասին, իսկ հայ դավադիրներն անխնա «կոտորում» են խաղաղ թուրք բնակչությանը:

Ահա թե ինչու թուրք մտավորականները իրավապաշտպան Ռագրի Ջարաքուլի գլխավորությամբ, վավերագրականի համար հրապարակավ դատապարտեցին թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբին ու Թուրքիայի ազգային կրթության նախարարությանը, որոնց միացավ «Միություն ընդդեմ ցեղասպանության» կազմակերպության նախագահ Ալի Էրթեմը: Իսկ մտավորականների մեկ այլ խումբ, որի կազմում է հայերից ներողություն խնդրելու նախաձեռնության համահեղինակ պրոֆ. Բասքըն Օրանը, վավերագրականի դեմ կազմակերպեց նոր ստորագրահավաք, տարակուսանք հայտնելով. «Ո՞րն է հայերի նկատմամբ երեխաների մեջ թշնամանք սերմանելու, ատելությունն ու քենը խրախուսելու գլխավոր շտաբի եւ կրթության նախարարության նպատակը: Եթե դա ապրիլի 24-ի նախօրյակին սփյուռքահայերի կամ Հայաստանի դեմ ուղղված հակաքայլ է, ապա միմիայն վնաս կպատճառի: Իսկ եթե դրա նպատակը Թուրքիայի հայերին սաստելն է, վախեցնելը, ապա մեր պետությունը իրավական չէ»:

Վավերագրականի համար գլխավոր շտաբին եւ կրթության նախարարությանը հաղորդագրություններով դատապարտեցին հասարակական մի շարք կազմակերպություններ, մասնավորապես «Պատմություն» հիմնադրամն ու Մարդու իրավունքների միության Ստամբուլի մասնաճյուղը: Պոլսահայությունը բաց նամակով դիմեց վարչապետ Էրդողանին: Բոլորն էլ պահանջում էին դադարեցնել վավերագրականի ցուցադրումը 5-ամյա դպրոցներում՝ առաջին հերթին հայկական վարժարաններում: Թեև փետրվարի 18-ին Թուրքիայի ազգային կրթության նախարար Չելիքը հրամանագրով արգելեց «Մարի աղջիկ. Հայկական հարցի մութ ծալքերը» վավերագրականի ցուցադրումը դպրոցներում եւ դադարեցրեց DVD-ների տարածումը, սակայն դրանք դպրոցներ էին առաքվել դեռևս 2007-ի դեկտեմբերի 4-ից, ուստի ցուցադրվել են 6-14 տարեկան 12 մլն աշակերտի: Այսինքն, չար գործն արդեն կատարված է:

<http://www.azg.am/AM/2009022008>

© AZG Daily, 2008